

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 1 (2017)

7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΔΙΔΑΧΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

7^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΤΟΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ISSN: 2529-1157

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την
Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANICARAVEL
15-18 Ιουνίου 2017

**Γονεϊκή εμπλοκή και διαχείριση συγκρούσεων
μεταξύ σχολείου-γονέων από τους διευθυντές
των σχολικών μονάδων**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΟΥΡΟΥ

doi: [10.12681/edusc.1758](https://doi.org/10.12681/edusc.1758)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΚΟΥΡΟΥ Γ. (2019). Γονεϊκή εμπλοκή και διαχείριση συγκρούσεων μεταξύ σχολείου-γονέων από τους διευθυντές των σχολικών μονάδων. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 1*, 493–507.
<https://doi.org/10.12681/edusc.1758>

Γονεϊκή εμπλοκή και διαχείριση συγκρούσεων μεταξύ σχολείου-γονέων από τους διευθυντές των σχολικών μονάδων

Γεωργία Κούρου, εκπαιδευτικός ΠΕ 70, ΜΔΕ στην Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση

gwgwkourou@gmail.com

Περίληψη

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει τις αντιλήψεις των διευθυντών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το ρόλο της γονεϊκής εμπλοκής και τη διαχείριση των συγκρούσεων μεταξύ σχολείου-γονέων από τους διευθυντές. Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

- Ποιες είναι οι αντιλήψεις των διευθυντών για τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο τους;
- Ποια είναι τα ζητήματα που κατά τους διευθυντές προκαλούν συνήθως συγκρούσεις μεταξύ γονέων και σχολείου και που οφείλονται αυτά;
- Ποιες στρατηγικές δηλώνουν ότι ακολουθούν οι διευθυντές στη διαχείριση αυτών των συγκρούσεων;

Το δείγμα αποτελείται από 17 Διευθυντές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Ν. Αρκαδίας. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα: η γονεϊκή εμπλοκή είναι μεν ικανοποιητική, αλλά περιορίζεται σε υποβοηθητικές δράσεις δραστηριοτήτων της σχολικής μονάδας που δεν αγγίζουν τον πυρήνα της εκπαιδευτικής της λειτουργίας. Δευτερευόντως η εμπλοκή των γονέων με το σχολείο γίνεται στο πλαίσιο αντιμετώπισης προβλημάτων των παιδιών τους. Η σχέση αυτή με τους γονείς φαίνεται ότι αντανακλά την ομόφωνη αντίληψη όλων των εκπαιδευτικών πως η συμμετοχή των γονέων πρέπει να έχει όριο, το οποίο αντιστοιχεί στο σημείο πέραν του οποίου ξεκινά ο πυρήνας της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής του λειτουργίας.

Τα βασικά ζητήματα που οδηγούν σε κρίσεις τις σχέσεις σχολείου-γονέων είναι η ενδομαθητικές συγκρούσεις, τα παράπονα για το έργο ορισμένων εκπαιδευτικών καθώς και τα ζητήματα βαθμολογίας. Η ευθύνη για τις κρίσεις αυτές αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην πλευρά των γονέων οι οποίοι δεν δείχνουν εμπιστοσύνη στο έργο των εκπαιδευτικών και του σχολείου γενικότερα, ή σε πολλές περιπτώσεις περιγράφονται ως προβληματικά άτομα. Οι περισσότεροι διευθυντές θεωρούν ότι η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει επιδεινώσει τη σχέση του σχολείου με τους γονείς.

Όλοι οι διευθυντές επιλέγουν να διαχειρίζονται τις συγκρούσεις με βασική στρατηγική το διάλογο και την επικοινωνία με τους γονείς. Ωστόσο οι περισσότεροι δηλώνουν ότι προσαρμόζουν τη στρατηγική τους ανάλογα πρωτίστως με το γονέα και δευτερευόντως με το θέμα της σύγκρουσης. Το πρόβλημα θεωρούν ότι έχει διευθετηθεί όταν δεν εμφανίζεται ξανά και ο γονιός δείχνει με τη στάση του ότι έχει ανακτήσει την εμπιστοσύνη του στο σχολείο. Ωστόσο εάν η σύγκρουση επιμένει οι μισοί περίπου διευθυντές καταφεύγουν για βοήθεια σε κάποια υπερκείμενη αρχή. Επίσης οι περισσότεροι δεν εμπλέκουν το Σ.Γ αλλά αντίθετα εμπλέκουν το Σ.Δ. στη

διαχείριση των συγκρούσεων με τους γονείς. Τέλος η πλειοψηφία των διευθυντών στηρίζεται περισσότερο στην εμπειρία της παρά στην πρόσβαση σε εξειδικευμένα σώματα γνώσης για την αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων.

Λέξεις κλειδιά: γονεϊκή εμπλοκή, συγκρούσεις σχολείου – γονέων, συγκρούσεις διευθυντών με γονείς, διαχείριση συγκρούσεων, διευθυντές, γονείς

Abstract

The aim of this paper is to study primary school headmasters' views about the role of parental involvement and the management of conflicts between schools and parents by the headmasters. The researched questions are the following:

- ❏ What are the perceptions of headmasters for parental involvement in the school?
- ❏ What are the issues, according to the headmasters, that usually cause conflicts between parents and school and which is their cause?
- ❏ Which strategies do the headmasters say that they follow during the management of these conflicts?

The sample consists of 17 headmasters of primary schools in the municipality of Arcadia. The main conclusions of the survey are: Even though the parental involvement is satisfactory, it is limited to supportive actions for the activities of the school units, that do not affect the core of the educational function. Secondly, the involvement of parents in school, is in relation to their children's troubles. This relationship with parents is likely to reflect the unanimous view of all teachers that parental involvement should have a limit, which corresponds to the point beyond which the core of the educational and pedagogical function begins.

The key issues that lead to crises in the relationship between school and parents, are the conflicts between students, the complaints about the work of some teachers and the matters of grades. The responsibility for these crises is primarily attributed to the side of parents who do not show confidence in the work of teachers and the school in general, or in many cases described as problematic. Most headmasters believe that the economic crisis of recent years has aggravated the relationship between school with parents.

All the headmasters choose to manage conflicts dialogue and communication with parents as a key strategy. But most headmasters say they adjust their strategy depending primarily on the parent and secondarily on the issue of conflict. When the parent doesn't show up again and he/she shows through his/her attitude that he/she has regained his/her confidence towards school, the headmasters consider the problem solved. However, if the conflict persists, about half of the headmasters resort to a superior authority for help. Also most headmasters do not involve the S.G but instead involve the SI in the management of conflicts with parents. Finally, the majority of headmasters rely more on their experience than on access to specialized bodies of knowledge in order to deal with the issues.

Keywords: parental involvement, school conflicts – between parents, between headmasters and parents, conflict management, headmasters, parents

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας

1^{ος} ερευνητικός άξονας: Ποιες είναι οι αντιλήψεις των διευθυντών για τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο τους;

Από τα δεδομένα της έρευνας προκύπτει ότι οι περισσότεροι διευθυντές θεωρούν ότι η εμπλοκή των γονέων στη σχολική τους μονάδα είναι ικανοποιητική, υποστηρικτική, επικουρική και συμμετοχική.

«στη σχολική μου μονάδα θα χαρακτηρίζα στην πλειοψηφία τους την γονεϊκή εμπλοκή ως ενημερωτική και πληροφοριακή. Βέβαια υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η εμπλοκή των γονέων είναι περισσότερη ουσιώδης και ουσιαστική, κυρίως μέσα από το Σύλλογο Γονέων.»

Ωστόσο πέντε διευθυντές θεωρούν ότι δεν είναι έντονη ή συχνή η εμπλοκή των γονέων στη σχολική τους μονάδα.

«αυτό ίσως είναι αποτέλεσμα του ότι πρόεδρος του Σ.Γ (Συλλόγου Γονέων) στο σχολείο μου είναι εκπαιδευτικός του ίδιου του σχολείου.»

Η πλειοψηφία των διευθυντών έκρινε ότι το πιο συχνό θέμα που επιζητούν οι γονείς συνεργασία με το σχολείο είναι για την ενίσχυση των σχολικών γιορτών-εκδηλώσεων.

«οι γονείς επιζητούν συμμετοχή κυρίως σε θέματα εκδηλώσεων (εορταστικές, αθλητικές, κοινωνικές εκδηλώσεις) και εκδρομές. Όχι βέβαια ότι δε θα ήθελαν να συμμετάσχουν και σε θέματα διοικητικά ή και καθαρά εκπαιδευτικά, αλλά δε θα πρέπει να τους δοθεί η δυνατότητα.»

Επιπλέον ότι συνεργάζονται για συνδιοργάνωση εκδρομών, όταν υπάρχει πρόβλημα στη συμπεριφορά των παιδιών τους, προσφέροντας εθελοντική εργασία στη σχολική μονάδα ή αγοράζοντας γραφική ύλη. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι:

«ο Σύλλογος Γονέων επιμελήθηκε τη δημιουργία επιδαπέδιου παιχνιδιού στο προαύλιο του σχολείου»,

«έβαψε τους πίνακες του σχολείου»,

«οι γονείς συμμετέχουν σε δραστηριότητες που αφορούν εθελοντική εργασία (δενδροφυτεύσεις, εξωραϊσμούς - στολισμός χώρων, ανακύκλωση, φιλανθρωπικές δραστηριότητες κ.ά.)»

Μερικοί τόνισαν ότι ένα συνηθισμένο θέμα που αφορά την επαφή τους με τους γονείς είναι η επίδοση των μαθητών, η απονομή αναμνηστικών και δώρων στους μαθητές, προβλήματα που προκύπτουν με συμμαθητή, συνεργασία για την αντιμετώπιση μαθησιακών προβλημάτων των παιδιών τους, πρόβλημα της σχέσης του παιδιού τους με κάποιο δάσκαλο και τέλος δύο έκαναν λόγο για την οικονομική ενίσχυση που παρέχεται σε αδύναμους μαθητές ως θέμα συνεργασίας τους με τους γονείς.

Όλοι οι διευθυντές δήλωσαν ότι σαφώς και πρέπει να υπάρχουν όρια στη συμμετοχή των γονέων στα σχολικά δρώμενα. Η πλειοψηφία τονίζει ότι οι γονείς δεν

μπορεί να παρεμβαίνουν σε θέματα του σχολείου, να παραβιάζουν το διδακτικό έργο και να υποκαθιστούν τον εκπαιδευτικό.

«ο γονέας δεν μπορεί να επιλέξει δάσκαλο, να επιλέξει τμήμα, να κάνει υποδείξεις στο παιδαγωγικό και διδακτικό έργο των εκπαιδευτικών ή να παρεμβαίνει στον προγραμματισμό των δράσεων του σχολείου».

Υποστηρίχτηκε ότι: *«τα όρια πρέπει να γνωστοποιούνται από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Τα όρια αυτά αφορούν: τα ωράρια λειτουργίας, τα διδακτικά αντικείμενα και τους τρόπους αντιμετώπισης τυχόν προβλημάτων.»*

«τα όρια ορίζονται από το Δ/ντή σε συνεννόηση με τον πρόεδρο του συλλόγου γονέων ανάλογα με την ιδιοσυγκρασία των μελών του συλλόγου γονέων καθώς και του συλλόγου των εκπαιδευτικών. Σε καμία περίπτωση όμως δεν θα πρέπει να συνδιευθύνουν.»

Το 29% του δείγματος αναφέρει ότι η συνεργασία με τους γονείς του σχολείου τους είναι άριστη. Συγκεκριμένα : *«αυτό συμβαίνει επειδή με την έναρξη της σχολικής χρονιάς γίνεται διαλογική συζήτηση και αναφέρονται προβλήματα της σχολικής μονάδας, θέματα που πρέπει να δείξουν ενδιαφέρον και να συνεργάζονται καθώς και προτροπές στο να είναι αντικειμενικοί στην κριτική τους προς το σχολείο.»*

Το 47%, δηλώνει αντίστοιχα ότι η συνεργασία τους με τους γονείς είναι πολύ καλή.

«αυτό βασίζεται στην ενημέρωση που παρέχεται με την έναρξη της σχολικής χρονιάς επιμένοντας στην ιεράρχηση: Πρώτα ο δάσκαλος της τάξης και μετά η διεύθυνση».

Τέλος το 24%, υποστηρίζει ότι η συνεργασία τους είναι απλώς καλή.

«είναι καλή, αφού είναι συνεχής η υπενθύμιση των ορίων.»

Από τα δεδομένα της έρευνας προκύπτει ότι το πιο συχνό ζήτημα που οδηγεί σε αντιπαραθέσεις το σχολείο με τους γονείς είναι οι ενδομαθητικές συγκρούσεις.

«οι συμπεριφορές μεταξύ των παιδιών τους, οι καθημερινές τριβές είναι ο πιο συχνός λόγος συγκρούσεων».

Διευθυντές αναφέρονται: στα παράπονα που γίνονται για τους εκπαιδευτικούς, στις εντάσεις που δημιουργούνται με τη βαθμολογία, στο γεγονός ότι οι γονείς δεν αποδέχονται το μαθησιακό ή κοινωνικό πρόβλημα του παιδιού επιρρίπτοντας ευθύνες στο σχολείο.

«πολλοί γονείς θεωρούν πως το παιδί τους είναι σ' όλα άριστο και δεν δέχονται την πραγματικότητα , δηλαδή ότι το παιδί τους δεν είναι καλός μαθητής ή η συμπεριφορά του δεν είναι αυτή που πρέπει. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη σύγκρουση με το σχολείο, φτάνοντας στο σημείο να κρίνουν αυστηρά τον εκπαιδευτικό των παιδιών τους και να εκδηλώνουν τα παράπονά τους στο διευθυντή και ζητώντας την απομάκρυνση του δάσκαλου από το σχολείο».

«υπάρχει σύγκρουση με το σχολείο ως προς την ποσότητα των εργασιών είτε οι εργασίες είναι πολλές είτε πολύ λίγες.»

«η αποφυγή να κάτσουν τα παιδιά τους με κάποιο συμμαθητή τους, οι γονείς δεν δείχνουν πάντοτε κατανόηση για παιδιά με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στο ίδιο τμήμα με τα παιδιά τους.»

2^{ος} Ερευνητικός άξονας: Ποια είναι τα ζητήματα που προκαλούν συνήθως συγκρούσεις μεταξύ γονέων και σχολείου και που οφείλονται αυτά;

Ο συνηθέστερος λόγος σύμφωνα τους διευθυντές που προκαλούνται συγκρούσεις είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης στον εκπαιδευτικό.

«νομίζουν οι γονείς ότι η συνεργασία με τους δασκάλους κρύβει κάτι, μη πιστεύοντας ότι ο δάσκαλος προσπαθεί να λύσει τα προβλήματα που ανακύπτουν προς όφελος του παιδιού».

Στην ίδια λογική κάποιοι από τους διευθυντές ισχυρίζονται ότι οι αντιπαραθέσεις με τους γονείς οφείλονται σε έλλειψη εμπιστοσύνης στο σχολείο γενικότερα.

Ως σοβαροί λόγοι που οδηγούν σε συγκρούσεις αναφέρθηκαν: η υπερπροστασία των γονέων προς τα παιδιά τους, γονείς που εμπιστεύονται μόνο τα παιδιά τους, το άγχος των γονέων, η μειωμένη ψυχική και πνευματική καλλιέργεια ορισμένων από αυτούς, η ημιμάθεια των γονέων σε θέματα που αφορούν τη σχολική μονάδα, η προσωπική εμπλοκή τους στις συγκρούσεις των παιδιών τους καθώς και η μειωμένη ή μηδενική γονεϊκή συμμετοχή στα δρώμενα του σχολείου, οι οικονομικές δυσκολίες, το οικογενειακό περιβάλλον (διαζευγμένοι γονείς), η ζήλια και ο ρατσισμός.

Μόλις δύο διευθυντές φαίνεται να βλέπουν περισσότερο την ευθύνη προς την πλευρά του σχολείου καθώς αναφέρθηκαν στην αδυναμία – αδιαφορία των εκπαιδευτικών να διευθετήσουν εγκαίρως τα τυχόν σχετικά προβλήματα.

Οι διευθυντές ανακάλεσαν στη μνήμη τους παραδείγματα που αφορούν συγκρούσεις με γονείς. Από τις απαντήσεις τα περισσότερα αφορούν τις συγκρούσεις των παιδιών τους με συμμαθητές τους και το γεγονός ότι πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικοί δε λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων. Επιπλέον σε ορισμένες περιπτώσεις διαφαίνονται ρατσιστικές συμπεριφορές γονέων καθώς και υπεροψία γονέων αφού επιθυμούν το δικό τους παιδί να είναι σημαιοφόρος ή ταμπελοφόρος.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει ότι όλοι οι διευθυντές θεωρούν ότι και οι δύο μεριές έχουν μερίδιο ευθύνης στις συγκρούσεις.

«υπάρχουν εκπαιδευτικοί που αποτελούν μελανά σημεία αλλά συχνά υπάρχουν και παράλογες απαιτήσεις εκ μέρους των γονέων. Πρέπει να υπάρχουν ψυχολόγοι στα σχολεία ώστε να βοηθούν στην επίλυση των συγκρούσεων.»

Η πλειοψηφία των διευθυντών περιγράφουν το προφίλ των γονέων ως άτομα που αντιμετωπίζουν ενδοοικογενειακά ή ατομικά προβλήματα, που αρνούνται την αλήθεια. Μερικοί αναφέρονται σε υπερπροστατευτικούς γονείς. Σε μικρότερο βαθμό οι διευθυντές χαρακτηρίζουν τους γονείς οι οποίοι έρχονται σε αντιπαράθεση με το σχολείο ως άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου ή άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, στρατιωτικοί ή αστυνομικοί, άτομα που παραμελούν τα παιδιά λόγω εργασίας, ή άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Τονίστηκε ότι: *«είναι κυρίως οι μητέρες, όλων των κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων και όλων των εθνικοτήτων οι οποίες συνήθως έρχονται σε αντιπαράθεση με το σχολείο.»*

«είναι γονείς που νομίζουν ότι τα ξέρουν όλα υποτιμώντας την αξία και την προσφορά του σχολείου και αδυνατώντας να τοποθετήσουν τον εαυτό τους στη θέση του άλλου.»

Η πλειοψηφία των διευθυντών υποστήριξε ότι οι οικονομικές συνθήκες της χώρας λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων χρόνων έχουν οδηγήσει στην αύξηση συγκρούσεων μεταξύ σχολείου – οικογένειας.

«τα παιδιά εισπράττουν και αναπαράγουν στο σχολείο την ανησυχία και το θυμό που βιώνουν στο σπίτι λόγω της οικονομικής δυσπραγίας της οικογένειας. Κάποιοι γονείς απαξιώνουν το σχολείο ως δημόσια υπηρεσία που δεν ανταποκρίνεται στις αυξημένες ανάγκες τους ενώ υπάρχει προκατάληψη απέναντι στον εκπαιδευτικό επειδή είναι μόνιμος υπάλληλος και αμείβεται με σταθερό μισθό, την ίδια στιγμή που οι ίδιοι ή κοντινά τους πρόσωπα βιώνουν άμεσα την ανεργία.»

3^ο Ερευνητικός άξονας: Ποιες στρατηγικές ακολουθούν οι διευθυντές στη διαχείριση αυτών των συγκρούσεων;

Από τα δεδομένα της έρευνας προκύπτει ότι τα συνηθέστερα μέτρα άμβλυνσης των συγκρούσεων είναι ο διάλογος και η συζήτηση.

«Φροντίζω να τους δέχομαι αμέσως στο γραφείο, να συζητώ μαζί τους, να διαχειρίζομαι τις συγκρουσιακές καταστάσεις με ηρεμία και ενσυναίσθηση. Ακούω προσεκτικά τα τυχόν παράπονα και διαμαρτυρίες τους, τους προτρέπω να συνεργάζονται με τους δασκάλους των παιδιών για το καλό των παιδιών, συζητώ με δασκάλους και παιδιά πιθανές λύσεις και εξετάζω κατά περίπτωση αν υπάρχει κάποιο θέμα που χρήζει λήψη μέτρων από το σχολείο για να επιλυθεί. Συζητώ και με τους εκπαιδευτικούς τακτικά τρόπους και στρατηγικές αποτελεσματικής διαχείρισης των γονέων.»

Ακολούθως υποστηρίχτηκε ότι: η συχνή ενημέρωση παίζει σημαντικό ρόλο στην εξομάλυνση των σχέσεων, με το να ακούνε τους γονείς γεφυρώνονται οι σχέσεις, σημαντική είναι η υπομονή και η ψυχραιμία τους, με τις προσωπικές συναντήσεις εξομαλύνονται οι εντάσεις, με την ειλικρίνεια αμβλύνονται οι συγκρούσεις.

«τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνει η διεύθυνση κάθε σχολικής μονάδας ξεκινάνε πριν από την έναρξη του σχολικού έτους. Η συντήρηση των εγκαταστάσεων και ο καλλωπισμός των χώρων του σχολείου εξωτερικά και εσωτερικά συμβάλει καταλυτικά στη δημιουργία ευχάριστης και αισιόδοξης διάθεσης για το ξεκίνημα της νέας σχολικής χρονιάς. Η κατανομή των τάξεων αντίθετα με αυτά που λέγονται και ισχύουν καλό είναι να γίνεται με την έναρξη της σχολικής χρονιάς ώστε να αποφεύγονται οι κριτικές και το ψάξιμο των γονέων, με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, για το ποιος θα πάρει αυτό ή το άλλο τμήμα ή ακόμα χειρότερα να γίνεται κατανομή των μαθητών της πρώτης τάξης από τους γονείς σε συνεννόηση με κάποιους εκπ/κούς. Όλα λοιπόν τα θέματα θα πρέπει να αποφασίζονται από το σύλλογο των εκπαιδευτικών με την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν πειστεί και να έχουν

συναποφασίζει τους κανόνες λειτουργίας του σχολείου και να βοηθούν όλοι στην πιστή εφαρμογή τους.»

Απαντήθηκε από όλους ότι σαφώς μεταβάλλονται οι στρατηγικές τους ανάλογα με την περίπτωση του κάθε γονέα. Υποστηρίχθηκε ότι διαφορετικά αντιμετωπίζεις κάποιον που έχει παραβατική συμπεριφορά και κάποιον που έχει προσωπικές δυσκολίες ή προβλήματα.

«Ένας σωστά ενημερωμένος και καταρτισμένος Δ/ντής πρέπει να προσπαθεί να λειτουργεί πάνω απ' όλα προληπτικά. Να φροντίζει να γνωρίζει μαθητές και γονείς σε βάθος να οικοδομεί καλές σχέσεις που θα τον βοηθήσουν να ακολουθήσει την ανάλογη τακτική που ταιριάζει στο χαρακτήρα και την ιδιοσυγκρασία του. Με λίγα λόγια να ξέρει το κουμπί του, να πιάνει το σφυγμό του, την ιδιοτροπία του. Γνωρίζοντας καλύτερα πρόσωπα και καταστάσεις λειτουργούμε ταχύτερα και αποτελεσματικά.»

«στις περιπτώσεις βέβαια που ευθύνεται ο εκπαιδευτικός για την σύγκρουση, η στρατηγική είναι διαφορετική. Πάλι με ειλικρίνεια και στις δύο πλευρές και συστάσεις στον εκπαιδευτικό που αποδεδειγμένα δεν λειτουργεί σωστά. Η θέση του Διευθυντή είναι λεπτή σ' αυτές τις περιπτώσεις και χρειάζονται χειρουργικοί χειρισμοί προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα.»

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των διευθυντών οι περισσότεροι θεωρούν ότι η σύγκρουση έχει αντιμετωπιστεί όταν ο γονιός δεν επανέρχεται στο σχολείο με το ίδιο πρόβλημα.

«εάν παρέλθει ένα χρονικά διάστημα και αλλάζει η στάση του γονέα απέναντι στο σχολείο και αποκτήσει εμπιστοσύνη σε αυτό, τότε θεωρεί ότι η σύγκρουση αντιμετωπίστηκε.»

«μία σύγκρουση έχει αντιμετωπιστεί όταν δεν παίρνει διαστάσεις έξω από την τάξη παραμένει σε επίπεδο τάξης και εκπαιδευτικού τάξης. Βέβαια, ο Δ/ντής πάντα θα πρέπει να είναι ενήμερος για όλα τα θέματα που αφορούν τη σχολική μονάδα.»

Όπως προκύπτει από την έρευνα, η πλειοψηφία των διευθυντών υποστηρίζουν ότι αν η σύγκρουση είναι παρατεταμένη απευθύνονται στην υπερκείμενη υπηρεσία (Σχολικός σύμβουλος, Διευθυντής εκπαίδευσης).

«στις περιπτώσεις αυτές, ζητείται μεν η γνώμη των Σχολικών Συμβούλων και του Προϊσταμένου, χωρίς βέβαια να προκύπτουν και θεαματικά αποτελέσματα, διότι κι αυτοί θα λειτουργήσουν συμβουλευτικά χωρίς να μπορούν να εφαρμόσουν ό,τι ισχύει σε άλλες χώρες στις οποίες σύμφωνα με τον εν λόγω διευθυντή το δίκιο αποδίδεται χωρίς να κρύβονται οι ιθύνοντες πίσω από το δάχτυλό τους καθώς λύση δεν μπορεί να δοθεί μόνο με συστάσεις.»

«εφαρμόζω συχνές συναντήσεις με γονέα και εκπαιδευτικό τάξης σε πρώτο επίπεδο. Αποφασίζουμε από κοινού τους στόχους ανά εβδομάδα στην αρχή και ανά 15/θήμερο αργότερα και μια φορά το μήνα μετά, μέχρι να δούμε αν πρέπει να αλλάξουμε τακτική. Εννοείται πως ενημερώνεται και η σχολική σύμβουλος και έρχεται σε επαφή με το γονέα και το μαθητή.»

«λειτουργώ περισσότερο θεσμικά και μέσα από τις υπηρεσίες που προσφέρει η πολιτεία όπως ο Σύλλογος διδασκόντων, ο σχολικός σύμβουλος, ο Δ/ντής εκπαίδευσης, ΕΔΕΑΥ.»

Η πλειοψηφία των Διευθυντών απάντησε ότι δεν εμπλέκει το Σύλλογο γονέων στις συγκρούσεις σχολείου – οικογένειας.

«δεν το έχω κάνει, γιατί πιστεύω πως κοινοποιώντας ένα προσωπικό πρόβλημα σε μια ομάδα γονέων, που δε χαρακτηρίζονται ως «ειδικοί», τότε μπορεί να μεγαλώσει και όχι να αμβλυνθεί το πρόβλημα.»

Επτά διευθυντές ωστόσο υποστήριξαν ότι εμπλέκουν το Σ.Γ. σε περιπτώσεις σύγκρουσης σχολείου με γονείς και τα αποτελέσματα έχουν διαπιστώσει ότι είναι θετικά.

«επιδιώκω συνεργασία στην περίπτωση που ο γονέας είναι μέλος του συμβουλίου του Συλλόγου των Γονέων και Κηδεμόνων και προκαλεί προβλήματα σε κάποιες κοινές δράσεις (πχ. εκδηλώσεις) τότε είναι άμεση η ενημέρωση του Προέδρου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων όπου κρίνεται απαραίτητη για την αποκλιμάκωση της σύγκρουσης.»

«πολλές φορές έχω ζητήσει τη βοήθεια του συλλόγου γονέων και τελικά η συμβολή του ήταν αποτελεσματική στη διαχείριση τέτοιων συγκρούσεων. Η βοήθεια όμως σημειώνει θα πρέπει να είναι πάντα συλλογική και όχι μεμονωμένη.»

Η πλειοψηφία των διευθυντών απάντησε ότι εμπλέκουν το Σ.Δ. ή τους εκπαιδευτικούς σε διαδικασίες διαχείρισης συγκρούσεων. Συγκεκριμένα:

«όταν ένας γονέας έχει προβλήματα με τον εκπαιδευτικό της τάξης, προτείνει να συνεργαστούν σε κλίμα αμοιβαίας κατανόησης για το καλό του μαθητή. Σε ακραίες περιπτώσεις, αν για παράδειγμα, υπάρχει ανάγκη να ληφθεί απόφαση συλλόγου διδασκόντων για διαχείριση γονέα ο οποίος αγνοεί τις συστάσεις και συμπεριφέρεται άπρεπα στο χώρο του σχολείου, τότε συγκαλείται συνεδρίαση συλλόγου να εξετάσει το θέμα.»

«ο σύλλογος διδασκόντων πάντα εμπλέκεται είτε με επίσημη συνεδρίαση είτε με έκφραση της γνώμης του την ώρα της χαλάρωσης (του καφέ) και συμβάλει με τον τρόπο του στη διαμόρφωση της επιλογής της στρατηγικής αντιμετώπισης συγκρουσιακών καταστάσεων.»

Ωστόσο υπήρξαν και κάποιοι οι οποίοι απάντησαν ότι δεν εμπλέκουν το Σ.Δ. σε καταστάσεις σύγκρουσης με γονείς.

«προσπαθώ να τις διαχειριστώ μόνος μου, σε έσχατη λύση εμπλέκω το Σ.Δ.»

«δεν έχει χρειαστεί, αν όμως το θέμα είναι σοβαρό, θα πρέπει να υπάρχει κοινή αντιμετώπιση.»

Οι περισσότεροι από τους διευθυντές, αναφέρουν ότι εμπλέκουν το σχολικό σύμβουλο ή το διευθυντή εκπαίδευσης στη διαχείριση τέτοιων συγκρούσεων.

«επιζητώ την εμπλοκή της σχολικής συμβούλου, η οποία με συμβουλές προσπαθεί να δώσει λύση χωρίς όμως να πετυχαίνει πάντα.»

«επιζητώ παρέμβαση όταν χρειάζεται, όταν ξεφεύγει από τις δικές μου δυνατότητες και συνήθως έχει αποτέλεσμα. Πρέπει να είναι ενήμεροι οι ανώτεροι γιατί τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα, οι γονείς παρακάμπτον το σχολείο και για οποιοδήποτε πρόβλημα απευθύνονται απευθείας στον Διευθυντή εκπαίδευσης ή και στη σχολική σύμβουλο.»

Κάποιοι τόνισαν ότι: *«οι Δ/ντές πρέπει να είναι η ανώτερη βαθμίδα διαχείρισης διαδικασιών τέτοιων συγκρούσεων. “Τα εν οίκω μη εν δήμω”».*

«Οι πρακτικές διαχείρισης που προσπαθεί κάθε Διευθυντής να υιοθετήσει για να αντιμετωπίσει μία κρίση, πρέπει να είναι μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος, χωρίς αυτό να είναι πάντα σωστό, με αποτέλεσμα να έχει χαθεί η πρωτοβουλία και να μην μπορεί να βάλει τα πράγματα στην θέση τους. Περισσότερο θα έλεγα ότι τα κουκουλώνουμε παρά τα λύνουμε.»

Οι περισσότεροι διευθυντές του δείγματός μας, υιοθέτησαν τις πρακτικές τους βασιζόμενη στην προγενέστερη εμπειρία τους. Έξι θεωρούν ότι λόγω της ιδιοσυγκρασίας τους και της προσωπικότητάς τους ακολούθησαν συγκεκριμένες πρακτικές.

«ακολουθώ τη συγκεκριμένη οδό με τη δύναμη της ενσυναίσθησης και του γνωμικού “γηράσκω αεί διδασκόμενος”».

Τρεις διευθυντές αναφέρθηκαν στη γνώση της νομοθεσίας.

«δεν υπάρχουν συγκεκριμένες συνταγές και νομίζω ότι η εμπειρία είναι σημαντικός παράγοντας καθώς επίσης και γνώση της εκπ/κης Νομοθεσίας.»

Σε άλλα μέσα τα οποία εμπίπτουν στο εξειδικευμένο πεδίο της Διοίκησης της Εκπαίδευσης όπως η μελέτη της βιβλιογραφίας, ή η μετεκπαίδευση δήλωσαν ότι βασίζονται πολύ λίγοι διευθυντές.

«η θέση του Διευθυντή είναι θέση ευθύνης, την οποία ευθύνη δεν τον αφήνουν να την αναλάβει, αφού οτιδήποτε θέλει να κάνει, πρέπει να πάρει έγκριση από τον Σχολικό Σύμβουλο και τον Προϊστάμενο. Θα πρέπει να τον αφήσουν λίγο ελεύθερο να διοικήσει όσο καλύτερα μπορεί την Σχολική του Μονάδα, να καινοτομήσει και στο τέλος να κριθεί εκ του αποτελέσματος. Κατά την γνώμη μου ο Διευθυντής σήμερα είναι διεκπεραιωτής αλληλογραφίας και μόνο.»

Συμπεράσματα

Η πλειοψηφία των διευθυντών υποστήριξαν ότι η γονεϊκή εμπλοκή στη σχολική μονάδα που διευθύνουν είναι ικανοποιητική αλλά περιορίζεται σε υποβοηθητικές δράσεις δραστηριοτήτων της σχολικής μονάδας οι οποίες δεν αγγίζουν τον πυρήνα της εκπαιδευτικής της λειτουργίας. Δευτερευόντως η εμπλοκή των γονέων με το σχολείο γίνεται στο πλαίσιο αντιμετώπισης προβλημάτων των παιδιών τους. Με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η ικανοποίηση των γονέων, η εκτίμηση της συνεργασίας με το σχολείο δημιουργώντας την αίσθηση της αυτοαποτελεσματικότητας ως προς την άσκηση του γονεϊκού τους ρόλου (Μυλωνάκου – Κεκέ, 2009).

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας προσιδιάζουν με αυτά της έρευνα των Miguel & Martin (2012). Σύμφωνα με αυτά οι γονείς εμπλέκονται με τις παρεμβάσεις τους σε μια σειρά επιπέδων λειτουργίας του σχολείου όπως ο πολιτισμός, το φυσικό περιβάλλον, η οργανωτική δομή, οι κοινωνικές σχέσεις και οι ατομικές συμπεριφορές εντός του σχολείου.

Η σχέση αυτή με τους γονείς φαίνεται ότι αντανακλά την ομόφωνη αντίληψη όλων των διευθυντών πως η συμμετοχή των γονέων πρέπει να έχει όριο, το οποίο αντιστοιχεί στο σημείο πέραν του οποίου ξεκινά ο πυρήνας της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής λειτουργίας του σχολείου. Κατά τους διευθυντές δεν θα πρέπει οι γονείς να παρεμβαίνουν σε θέματα τα οποία άπτονται της εκπαιδευτικής λειτουργίας του σχολείου, ή να επεμβαίνουν στο διδακτικό έργο των εκπαιδευτικών.

Κοινά συμπεράσματα βρίσκουμε και στην έρευνα των Goldring και Shapira (1996) όπου αποσαφηνίζεται η κυριαρχία της αντίληψης ότι όταν ο διευθυντής θέτει ξεκάθαρα όρια, τότε είναι σε θέση να ελέγξει τη σχέση που αναπτύσσεται και να διαχειριστεί τη σύγκρουση που προκύπτει με τους γονείς επιτυχώς.

Οι περισσότεροι διευθυντές (περίπου τρεις στους τέσσερις), θεωρούν ότι έχουν πολύ καλή έως και άριστη συνεργασία με τους γονείς και αυτό συμβαίνει επειδή με την έναρξη της σχολικής χρονιάς γίνεται διαλογική συζήτηση και αναφέρονται προβλήματα της σχολικής μονάδας. Κατά τους διευθυντές η επιτυχία της σχέσης με τους γονείς βασίζεται ακριβώς στο γεγονός ότι εξαρχής τίθενται τα όρια.

Τα βασικά ζητήματα που οδηγούν σε κρίσεις τις σχέσεις σχολείου-γονέων είναι πρωτίστως οι ενδομαθητικές συγκρούσεις, και δευτερευόντως τα παράπονα των γονέων για το έργο ορισμένων εκπαιδευτικών καθώς και για ζητήματα βαθμολογίας των παιδιών τους. Σύμφωνα με την έρευνα της Goldring (1990) το 72% των συμμετεχόντων του δείγματός της, έχει κληθεί συχνά να επιλύσει συγκρούσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών. Παρόμοιους λόγους συγκρούσεων σχολείου-γονέων παρουσίασαν στην έρευνά τους και οι Unger και Geist (2016) σύμφωνα με την οποία το 95% των διευθυντών που συμμετείχαν στη μελέτη ανέφεραν περιστατικά επιθετικής συμπεριφοράς από τους γονείς με αφορμή κυρίως ζητήματα πειθαρχίας, βαθμολογίας και ειδικής αγωγής που προκύπτουν σε σχέση με το παιδί τους. Επίσης και στην έρευνα των Μητσαρά και Ιορδανίδη (χ.ε.), διαφαίνεται ότι το 73.9% των σχετικών συγκρούσεων καλείται να επιλύσει ο ίδιος ο διευθυντής της σχολικής μονάδας.

Η ευθύνη για τις κρίσεις αυτές αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην πλευρά των γονέων οι οποίοι κατά τους διευθυντές δεν δείχνουν εμπιστοσύνη στο έργο των εκπαιδευτικών και του σχολείου γενικότερα. Το ζήτημα της εμπιστοσύνης σχολείου-οικογένειας αναδεικνύουν και οι Bryk & Schneider (2002) οι οποίοι διαπιστώνουν ότι σε μία διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνία, για να είναι τα σχολεία αποτελεσματικά στη διαδικασία βελτίωσής τους και έτοιμα να στηρίζουν νέες πρωτοβουλίες μεταρρύθμισης, πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Σύμφωνα με αυτό είναι και η άποψη των Denessen, Bakker & Gierveld, (2007), όπου αναφέρουν ότι οι σχέσεις σχολείου-οικογένειας σήμερα χρειάζονται επανεξέταση καθώς η εμπλοκή των γονέων στα σχολεία αναπόφευκτα επηρεάζεται από τις οικογενειακές δομές που παρεκκλίνουν σημαντικά από τις παραδοσιακές, πυρηνικές οικογενειακές δομές. Ο Jeynes (2011) αναφέρει ότι οι νέες οικογενειακές

δομές αποτελούν αναπόφευκτα μοναδικές προκλήσεις για τη συμμετοχή γονέων στη ζωή του σχολείου αφού οι παραδοσιακές στρατηγικές του σχολείου για την προώθηση της γονικής εμπλοκής δεν είναι σίγουρο ότι επιτυγχάνουν στις νέες συνθήκες.

Άλλοι λόγοι τους οποίους επικαλούνται οι διευθυντές της έρευνάς μας ως αίτια συγκρούσεων σχολείου-γονέων είναι η υπερπροστασία των γονέων προς τα παιδιά τους, η υπερβολική εμπιστοσύνη στα λεγόμενα των παιδιών τους, το άγχος τους, η μειωμένη ψυχική και πνευματική καλλιέργεια ορισμένων γονέων, η ημιμάθεια των γονέων σε θέματα που αφορούν τη σχολική μονάδα, η προσωπική εμπλοκή των γονέων στις συγκρούσεις των παιδιών τους, και η μειωμένη ή μηδενική γονεϊκή συμμετοχή ευρύτερα.

Ωστόσο σε κάποιες λιγιστές περιπτώσεις οι διευθυντές βλέπουν την αιτία της σύγκρουσης στην πλευρά του σχολείου αναφέροντας ως σχετικό λόγο την αδυναμία ή την αδιαφορία ορισμένων εκπαιδευτικών να διευθετήσουν έγκαιρα τα τυχόν προβλήματα. Ο Mastrangelo (2011) ενισχύει τα αποτελέσματα της έρευνας μας, αφού υποστηρίζει ότι αρκετοί γονείς διαφωνούν με τη μαθησιακή διαδικασία και θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού ή του σχολείου δεν είναι η επιθυμητή, ότι σημείο τριβής αποτελεί ακόμα η διαχείριση της συμπεριφοράς των μαθητών εντός τάξης και εντός σχολείου γενικότερα καθώς και η αξιολόγηση των μαθητών. Αρκετοί γονείς δεν αποδέχονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των παιδιών τους λειτουργώντας υπερπροστατευτικά (Epstein et al., 2002). Η Αθανασούλα-Ρέππα, (2013) επιβεβαιώνει ότι η δημιουργία συγκρούσεων ενισχύεται, όταν οι συγκρουόμενες πλευρές δεν γνωρίζουν τις αρχές της επικοινωνίας και τους τρόπους καλής συμπεριφοράς ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που οι συγκρούσεις οφείλονται στην ακαμψία των στάσεων, των αντιλήψεων και των απόψεων τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων (Epstein et al., 2002).

Επιπλέον, από τα συγκεκριμένα παραδείγματα συγκρούσεων με γονείς που μας ανέφεραν οι διευθυντές επιβεβαιώνεται το προηγούμενο συμπέρασμα ότι βασικό πεδίο για αυτές τις συγκρούσεις είναι οι ενδοσχολικές αντιπαραθέσεις και διενέξεις των παιδιών τους με συμμαθητές τους καθώς και το γεγονός ότι πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικοί δε λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την κατάσβεση τέτοιων φαινομένων. Παράλληλα από τις σχετικές αναφορές συγκεκριμένων παραδειγμάτων διαφαίνονται ακόμα ρατσιστικές συμπεριφορές γονέων και υπεροψία εκ μέρους τους αφού επιθυμούν το δικό τους παιδί να προβληθεί από το σχολείο έναντι άλλων παιδιών. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν και με την έρευνα της Saiti (2015), σύμφωνα με την οποία οι μισοί από τους συμμετέχοντες (68.8%) ανέφεραν συχνές συγκρούσεις, οι οποίες οφείλονται κατά κύριο λόγο σε διαπροσωπικούς ή οργανωσιακούς λόγους.

Τέλος οι περισσότεροι διευθυντές θεωρούν ότι η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει επιδεινώσει τη σχέση του σχολείου με τους γονείς καθώς πολλά προβλήματα της οικογένειας που προκαλούνται λόγω ακριβώς της κρίσης μεταφέρονται μέσα στο σχολείο.

Όλοι οι διευθυντές επιλέγουν να διαχειρίζονται τις συγκρούσεις με βασική στρατηγική το *διάλογο* και την *επικοινωνία* με τους γονείς. Επίσης η *υπομονή* και η *ψυχραιμία*, οι *προσωπικές συναντήσεις*, η *συχνή ενημέρωση*, η *ευγένεια*, η *αρωγή*

ψυχολόγου και κοινωνικού λειτουργού, η διάθεση του να ακούς και η *ειλικρίνεια* είναι πρόσθετα μέσα τα οποία οι διευθυντές δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν.

Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι οι στρατηγικές των Ελλήνων διευθυντών ταιριάζουν με τις στρατηγικές που εντόπισε και η έρευνα της Boucher (2013). Συγκεκριμένα σε αυτή την έρευνα το 91% των διευθυντών φάνηκε να υιοθετεί ένα *συνεργατικό προφίλ* διαχείρισης των συγκρούσεων με τους γονείς. Στο ίδιο πνεύμα κινούνται και τα ευρήματα της έρευνας των Μητσαρά και Ιορδανίδη (χ.ε.), σύμφωνα με τα οποία η τεχνική που επιλέγεται συχνότερα από τους διευθυντές για την διαχείριση της σύγκρουσης είναι η *συνεργασία*. Αλλά και σύμφωνα με την έρευνα της Saiti (2015), βασικές δεξιότητες που διευκολύνουν την επίλυση των συγκρούσεων εκ μέρους του διευθυντή σχετίζονται με την επικοινωνία, την ευαισθητοποίηση, την προσοχή και το γνήσιο ενδιαφέρον για τους άλλους. Και στην έρευνα των Unger και Geist (2016) καταδείχθηκε ότι κατά τη διαχείριση της σύγκρουσης οι συμμετέχοντες επιλέγουν να διατηρήσουν μια επαγγελματική στάση. Χρησιμοποιούν δεξιότητες επικοινωνίας με το γονέα (εκδήλωση ενδιαφέροντος, ακρόαση, αποδοχή, κατανόηση), εστιάζουν στο πρόβλημα και εκφράζουν ενσυναίσθηση.

Άλλωστε σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης των Athanasoula – Reppa, Makri – Botsari, Kounenou & Psycharis (2010), φάνηκε ότι ο διευθυντής που χρησιμοποιεί δημιουργικούς τρόπους επικοινωνίας έχει θεαματική αποδοχή από τους γονείς όπως και αποδοχή ως ηγέτης. Αντίθετα, ο διευθυντής που παραμένει απλώς διεκπεραιωτής της καθημερινότητας δεν καταγράφεται ως ηγέτης από τους γονείς. Οι διευθυντές που χρησιμοποίησαν δημιουργική επικοινωνία δήλωσαν ότι πολλά προβλήματα λύθηκαν με άτυπες συναντήσεις.

Ωστόσο οι περισσότεροι διευθυντές της έρευνά μας δηλώνουν ότι προσαρμόζουν τη στρατηγική τους ανάλογα πρωτίστως με το γονέα και δευτερευόντως με το θέμα της σύγκρουσης. Παρόμοια ευρήματα υπήρξαν και στην έρευνα της Boucher (2013), στην οποία οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται ότι διαφορετικές καταστάσεις απαιτούν διαφορετικό χειρισμό και εφαρμογή του κατάλληλου στυλ διαχείρισης, ενώ στο σύνολό τους κρίνουν σημαντική την ακρόαση κατά τη διαδικασία επίλυσης της σύγκρουσης. Σύμφωνα με τη Saiti (2015), η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής βασίζεται στην κατανόηση της αιτίας της σύγκρουσης αλλά και στις συνέπειες που θα προκύψουν από την εφαρμογή της εκάστοτε προσέγγισης διαχείρισης.

Το πρόβλημα της σύγκρουσης θεωρούν οι διευθυντές ότι έχει διευθετηθεί όταν δεν εμφανίζεται ξανά και ο γονιός δείχνει με τη στάση του ότι έχει ανακτήσει την εμπιστοσύνη του στο σχολείο. Σύμφωνα με τον Rahim (1992) τα άτομα που εμπλέκονται σε μια σύγκρουση προσπαθούν να αντιμετωπίσουν δύο διαστάσεις, - οι οποίες συνήθως λειτουργούν ταυτόχρονα - *το ενδιαφέρον για τον εαυτό τους και το ενδιαφέρον για τους άλλους*. Η επιτυχία των προσπαθειών επίλυσης των συγκρούσεων εξαρτάται από το πόσο καλά ικανοποιούνται και οι δύο διαστάσεις. Ο τρόπος που κάποιος εξισορροπεί αυτές τις διαστάσεις ενδιαφέροντος καθορίζει τον τρόπο αντίδρασής του. Πέντε τρόποι αντίδρασης έχουν εντοπιστεί, οι οποίοι αντιστοιχούν στους πέντε συνδυασμούς των διαστάσεων αυτών: η επιβολή, η παραχώρηση, η αποφυγή, ο συμβιβασμός και η ενσωμάτωση (Rahim, 1992). Με βάση τα

αποτελέσματα της ερευνάς μας οι διευθυντές μας, κλείνουν περισσότερο προς την ενσωμάτωση που συνδυάζει υψηλό ενδιαφέρον για τον εαυτό και για τους άλλους.

Ωστόσο στην περίπτωση που η σύγκρουση επιμένει οι μισοί περίπου διευθυντές του δείγματός μας δήλωσαν ότι καταφεύγουν για βοήθεια σε κάποια υπερκείμενη αρχή (και ειδικά τους σχολικούς συμβούλους) ενώ το ένα τρίτο εντείνει απλώς την προσπάθεια συνεννόησης μέσω διαλόγου με τους γονείς. Αυτό συμφωνεί και με τα ευρήματα της έρευνας των Unger και Geist (2016) σύμφωνα με τα οποία οι διευθυντές δηλώνουν ότι αισθάνονται άνετα να συζητήσουν την εμπειρία τους με κάποιον ανώτερο και εμπιστεύονται τις ικανότητές τους για να διαχειριστούν αυτού του είδους τις περιπτώσεις.

Δύο μόνο από τους διευθυντές/ντριες ζήτησαν βοήθεια από τους ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς που είναι τοποθετημένοι στη σχολική τους μονάδα. Ωστόσο τέσσερις διευθυντές δήλωσαν ότι δεν έχει χρειαστεί να εμπλέξουν και τρεις ότι δεν έχουν εμπλέξει εκπροσώπους των υπερκείμενων αρχών με βάση τη λογική «τα εν οίκω μη εν δήμω». Ομοίως και στην έρευνα της Goldring (1990), οι διευθυντές επιλέγουν να διαχειριστούν τις απαιτήσεις των γονέων και τα παράπονά τους σε επίπεδο σχολείου περιορίζοντας τον κίνδυνο η σύγκρουση να οξυνθεί περαιτέρω ή να εκτεθούν προς τους ανωτέρους τους. Στην περίπτωση όμως που αδυνατούν να διαχειριστούν τη σύγκρουση προτιμούν να ενημερώσουν οι ίδιοι τους ανώτερους, προτού απευθυνθούν σε εκείνους οι γονείς.

Επίσης οι περισσότεροι διευθυντές δεν εμπλέκουν το σύλλογο γονέων αλλά αντίθετα εμπλέκουν το σύλλογο διδασκόντων στη διαχείριση των συγκρούσεων με τους γονείς. Ίσως πρόκειται για μια ακόμα εκδήλωση της αντίληψης ότι οι γονείς δεν πρέπει να συμμετέχουν παρά μόνο περιφερειακά στη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Τέλος η πλειοψηφία των διευθυντών στηρίζεται περισσότερο στην εμπειρία της παρά στην πρόσβαση σε εξειδικευμένα σώματα γνώσης (νομοθεσία, βιβλιογραφία, κλπ) για την αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων. Στην εμπειρία δηλώνει ότι στηρίζεται για τη διαχείριση των κρίσεων με τους γονείς και η πλειονότητα των διευθυντών στην έρευνα των Unger και Geist (2016). Αλλά και στην έρευνα της Boucher (2013), οι διευθυντές δηλώνουν ότι αναπτύσσουν το δικό τους στυλ διαχείρισης των κρίσεων μέσω παρατήρησης άλλων συναδέλφων, αυτοπαρατήρησης και λιγότερο μέσω προγραμμάτων κατάρτισης στις ηγετικές δεξιότητες.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες

Athanasoula–Reppa, A., Makri–Botsari, E., Kounenou, K. & Psycharis, S. (2010). School leadership innovations and creativity: The case of communication between school and parents. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2207–2211.

Boucher, M. M. (2013). *The relationship of principal conflict management style and school climate*. Doctoral Dissertation. College of Education. University of South Carolina.

Bryk, A., & Schneider, B. (2003). Trust in schools: A core resource for school reform. *Educational Leadership*, 60(6), 40-45.

Denessen, E., Bakker, J., & Gierveld, M. (2007). Multi-ethnic schools' parental involvement policies and practices. *School Community Journal*, 17(2), 27-44.

Epstein, J., Sanders, M., Simon, B., Salinas, K., Janson, N. & VanVoorhis, F. (2002). *School, family, and community partnerships: Your handbook for action*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Goldring, E. B. (1990). Elementary school principals as boundary spanners: Their engagement with parents. *Journal of Educational Administration*, 28(1), 53-62.

Goldring, E. B., & Shapira, R. (1996). Principals' survival with parental involvement. *School Effectiveness and School Improvement*, 7(4), 342-360.

Jeynes, W. H. (2011). Parental involvement research: Moving to the next level. *School Community Journal*, 21(1), 9-15.

Mastrangelo, J. (2011). Teacher and parent Conflict. Ανακτήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2016 από <http://www.livestrong.com/article/221007-teacher-and-parent-conflict/>

Miguel, A. & Martin, B.N. (2012). What is the connection between the actions of the principal and the involvement of Latino immigrant parents in an elementary school setting? *IJE4D Journal*, 1, 1-21.

Rahim, M. A. (1992). *Managing conflict in organizations* (2nd ed.). Westport, CT: Praeger.

Saiti, A. (2015). Conflicts in schools, conflict management styles and their role of the school leader: A study of Greek primary school educators. *Educational Management Administration & Leadership*, 43(4), 582-609.

Unger, M. C., & Geist, E. A. (2016). *Principal perceptions of parental aggression*. Dissertation. The Patton College of Education of Ohio University.

Ελληνικές

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). Ο εκπαιδευτικός οργανισμός και το ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον. Στο: Α. Κόκκος (Επιμ.), *Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης* (σελ 39-92). Πάτρα: ΕΑΠ.

Μητσαρά, Σ., & Ιορδανίδης, Γ. (χ.ε.). *Διερεύνηση των τεχνικών αντιμετώπισης των συγκρούσεων στα Δημοτικά σχολεία της Ελλάδας*. Έρευνα στην Εκπαίδευση. Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας και Εκπαιδευτικών Πολιτικών. Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

